

Revisorerna i Region Gotland

Revisorernas redogörelse för år 2023

För att kunna ge underlag till fullmäktiges ansvarsprovning har vi granskat all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelser verksamhetsområden och då provat om:

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- räkenskaperna är rättvisande
- den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

För fullgörandet av uppdraget och som underlag till planerad revisionsinriktning har en risk- och väsentlighetsanalys gjorts.

Utöver ovanstående har vi även genomfört grundläggande granskning inom styrelsen och nämnderna. Uppföljning av åtgärder efter tidigare års granskningsrapporter är utförd.

De fördjupade granskningar vi genomfört har lämnats till berörd nämnd och regionstyrelsen. Regionfullmäktige har fått samtliga granskningar för kännedom. En förteckning över utförda granskningar lämnas i bilaga 2 till revisionsberättelsen för 2023.

Som en del av granskningen har revisorerna löpande tagit del av regionstyrelsens och nämndernas protokoll och haft sammanträffanden med fullmäktiges presidium, nämndpresidier samt utvalda förtroendevalda och tjänstepersoner.

Under revisionsåret 2023 har genomförts ett antal fördjupade granskningar med stöd av vårt sakkunniga biträde KPMG. Nedan följer en sammanfattning av resultatet av dessa granskningar. Det skall dock noteras att bedömningen som redovisas för respektive granskning är det som redovisades vid den tidpunkt som avrapporteringen gjordes vilket gör att det kan ha skett förändringar efter detta tillfälle.

Verksamhetsrevision

En stor del av revisionsarbetet har avsett verksamhetsrevision, d v s en granskning av att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Syftet har varit att klargöra om verksamheten har bedrivits enligt fastlagda politiska mål och intentioner och att utvärdera om kvalitet och inriktning har blivit den avsedda. Inom området Verksamhetsrevision har vi genomfört följande granskningar (utdrag från revisionsrapporterna):

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

Syftet med granskningen har varit att konstatera om regionen har en tillfredsställande intern kontroll av lönehanteringen.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att regionen i huvudsak har en tillfredsställande intern kontroll avseende lönehanteringen, men att det finns brister i delar av processen som bör åtgärdas.

Granskning av hur regionen arbetar för att säkerställa kompetensförsörjningen

Granskningen har syftat till att bedöma om regionstyrelsen och nämnderna har ett ändamålsenligt arbetssätt avseende personal- och kompetensförsörjningen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt har ett ändamålsenligt arbetssätt avseende personal- och kompetensförsörjning.

Granskning av regionens arbete med miljömål

Syftet med granskningen har varit att kartlägga hur regionen arbetar med att genomföra de nationella och regionala miljömålen.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att regionen genomför ett miljöarbete i enlighet med de nationella miljömålen, men att det finns förbättringsområden för att intensifiera arbetet framåt.

Granskning av avvikelshantering i hälso- och sjukvården

Granskningen syftar till att ge revisorerna ett underlag för att kunna bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställer att hälso- och sjukvården har tillräckliga rutiner för avvikelshantering.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att hälso- och sjukvårdsnämnden i allt väsentligt har en ändamålsenlig avvikelshanteringsprocess, och att nämnden säkerställt att hälso- och sjukvården har tillräckliga rutiner för avvikelshantering.

Granskning av produktivitet och effektivitet i hälso- och sjukvården

Syftet med granskningen har varit att ge revisorerna underlag för att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämndens styrning och uppföljning i Region Gotland bedrivs på ett sätt som främjar effektivitet och produktivitet i hälso- och sjukvården.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att hälso- och sjukvårdsnämnden i dagsläget delvis säkerställer en styrning och uppföljning som främjar effektivitet och produktivitet.

Granskning av arbetsmarknadsinsatser

Granskningens övergripande syfte är att bedöma om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden säkerställer att det finns en ändamålsenlig styrning av de regionala arbetsmarknadsinsatserna.

Vår sammanfattande bedömning är att det finns brister i gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens styrning av de regionala arbetsmarknadsinsatserna.

Granskning av kommunal vuxenutbildning

Granskningens övergripande syfte var att bedöma om gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens styrning av den kommunala vuxenutbildningen är tillfredsställande så att verksamheten bedrivs enligt lag med hög måluppfyllelse. Verksamhetens kostnader ska ur offentlig tillgänglig statistik översiktligt redovisas.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det finns brister i gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens styrning av den kommunala vuxenutbildningen. Bristerna finner vi primärt inom området för det systematiska kvalitetsarbetet. Kunskapsmålsmålen följs till exempel inte upp och analyseras. Nämnden har därmed inte det

underlag som krävs för att kunna fatta adekvata beslut om utveckling av utbildningen. Vi konstaterar också att kostnaderna för SFI i den offentliga statistiken inte överensstämmer med förvaltningens egna beräkningar vilket kan försvåra uppföljning och jämförelse av kostnadsläget.

Granskning av styrning av färdtjänsten

Syftet med granskningen är att redogöra för hur arbetet med färdtjänsten i regionen handläggs och följs upp samt kvalitetsgranskas.

Utifrån granskningens syfte är vår sammanfattande bedömning att det för ändamålet finns tydliga rutiner för hur färdtjänsthandläggningen i regionen bedrivs, och att den utifrån vår stickprovskontroll av färdtjänstbeslut, i allt väsentligt är likvärdig och rättssäker. Vi bedömer att det i allt väsentligt är tydligt för den sökande respektive för färdtjänsthandläggare vilka krav och förutsättningar som finns för att beviljas färdtjänst inom regionen. Vidare bedömer vi att handläggningen hanteras utifrån turordningsprincipen och följer en ändamålsenlig struktur. Vi noterar dock att anmälan av delegationsbeslut till nämnden bör utvecklas, då det vid tiden för granskningen inte går att utläsa huruvida besluten anmäls till nästkommande sammanträde eller anmäls alls.

Granskning av bemanning inom hemtjänsten

Syftet med granskningen är att bedöma om ändamålsenlig planering och bemanning säkerställs inom hemtjänstverksamheten.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att socialnämnden delvis säkerställer en ändamålsenlig planering och bemanning inom hemtjänstverksamheten.

Granskning av framtidens äldreomsorg

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden har en ändamålsenlig planering och underlag för att möta de framtida behoven inom vård och omsorg avseende äldreomsorg.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att det delvis finns en ändamålsenlig planering och underlag för att möta framtida behov inom äldreomsorgen.

Granskning av styrning och uppföljning av insatser för barn och unga

Granskningen har syftat till att bedöma om socialnämnden har en tillfredställande styrning och uppföljning av placeringar för barn och unga. Utöver revisionsfrågor avseende organisation samt kvalitetsuppföljning har granskningen även omfattat vilka kostnader som socialnämnden har inom verksamhetsområdet.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att socialnämnden i allt väsentligt har en tillfredställande styrning och uppföljning av insatser för barn och unga. Bedömningen bygger på att det finns upprättade processer och rutiner i syfte att kunna bedriva utredning och handläggning i enlighet med nationella riktlinjer.

Granskning av informations- och cybersäkerhet

Granskningen syftar till att bedöma om regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, socialnämnden och tekniska nämnden har säkerställt ett systematiskt och ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete.

Utifrån genomförd granskning bedömer vi att regionstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt har säkerställt ett systematiskt och ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete.

Grundläggande granskning 2023

Syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om nämnder och styrelse har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionen på övergripande nivå i allt väsentligt är ändamålsenligt utformad och att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen i regionen i allt väsentligt är tillräcklig.

Redovisningsrevision

Det andra granskningsområdet är redovisningsrevision. Denna granskning syftar till att utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom regionstyrelsen och nämnder är tillräcklig. Det senare gäller frågan om tillförlitligheten i räkenskaperna och säkerheten i system och rutiner. Vi har bl a granskat årsredovisningen, årsbokslutet och koncernredovisningen för år 2023 och delårsrapport per den 31 augusti 2023.

Granskningsrapporter över delårsrapport och bokslut och årsredovisning för år 2023 överlämnas till regionfullmäktige. Revisorerna har vid granskningen biträtts av KPMG.

Måluppfyllelse

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange mål och riktlinjer som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Finansiella mål – under målområde Ekonomi

Vi bedömer att årsredovisningen innehåller en uppföljning av de i budgeten för 2023 fastställda finansiella målen och konstaterar att regionen inte uppnår något av sina tre fastställda mål.

Verksamhetsmål

I årsredovisningen framgår att regionen når ett av sina sex fastställda verksamhetsmål. Övriga fem verksamhetsmål uppnås delvis.

Årets resultat

Regionen ska enligt Kommunallagen (KL) göra en avstämning av balanskravet och redovisa detta i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL. Region Gotland redovisar ett negativt balanskravsresultat med -136 mnkr (285). Av balanskravsutredningen som redovisas i årsredovisningen framgår att regionstyrelsen med hänvisning till synnerliga skäl inte avser att reglera underskottet. Detta innebär att regionens resultatutjämningsreserv (RUR) om 364,2 mnkr inte nyttjas.

Regionstyrelsen har i sin beredning av förslag till årsredovisning enligt vår bedömning felaktigt hänvisat till synnerliga skäl för att inte återställa balanskravsresultatet för år 2023. Underskottet skulle i stället ha kunnat regleras genom nyttjande av resultatutjämningsreserven.

Vår sammanfattande bedömning är att regionen sammantaget inte fullt ut uppfyller lagens krav för god ekonomisk hushållning.

Styrelsen och nämnder

Nämndernas förmåga att hålla budget är avgörande för att regionen över tiden ska kunna leva upp till god ekonomisk hushållning. För året visar nämnderna sammantaget en negativ avvikelse i förhållande till budget om -241 mnkr (87 mnkr). Hälso- och sjukvårdsnämnden har ett stort underskott på 229 mnkr. Nämnden har tappat 144 mnkr i riktade statsbidrag kopplat till pandemin och tillgänglighetsmedel. Samtidigt har man haft en hög kostnadsökning vilket gör att nämnden har en nettokostnadsökning på 17 %.

Endast tre av sju nämnder klarar sin budget eller har överskott. Nämndernas budgetavvikelser är otillfredsställande. Vi ser framför oss att ansvariga nämnder och regionstyrelsen tar ytterligare initiativ för att utveckla sin uppsiktsplikt och budgetprocess samt att det fattas kompletterande beslut för att kunna redovisa ekonomisk balans i förhållande till tilldelade budgetar.

Bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen och räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Vi bedömer dock att de synnerliga skäl som regionstyrelsen åberopar i årsredovisningen, för att inte reglera det negativa balanskravsresultatet, inte är väl motiverade utifrån lag och dess förarbeten och att kravet om god ekonomisk hushållning därmed inte beaktas i tillräcklig omfattning. Vi tillstyrker att regionens årsredovisning godkänns.

Intern kontroll

Revisorerna gör den sammanfattande bedömningen att regionstyrelsens och nämndernas arbete med den interna kontrollen under 2023 är tillräcklig. Våra granskningar visar att det finns upprättade internkontrollplaner som bygger på genomförda riskanalyser och att arbetet med internkontrollplanen löpande har följts upp för samtliga nämnder utan en. Vi har noterat att valnämnden inte har upprättat en internkontrollplan för 2023, detta till trots att det inte framgår i reglemente eller fullmäktigebeslut att de kan bortse ifrån detta.

Lekmannarevision

Som lekmannarevisorer i regionens bolag har de förtroendevalda revisorerna Lena Simonson, Agne Andersson och Thomas Gustafson utsetts. De har granskat bolagen och lämnat granskningsrapporter. (bilaga3).

Lekmannarevisorerna bedömer att bolagen sköts på ett tillfredsställande sätt.